



## Täienduskoolituse õppekava

**1. Õppekava nimetus:** Perevanema ja kasvataja täienduskoolitus

**2. Õppekavarühm:** sotsiaaltöö ja nõustamine

**3. Eesmärk ja õpiväljundid**

### 3.1 Eesmärk

Koolituse tulemusel teab õppija, kuidas kasvatada ja toetada lapse- ja perekesksest lähenemisest lähtuvalt asendushooldusel viibivat last, võttes arvesse tema võimalikku trauma ja kaotuskogemust, arengulisi erivajadusi ning asutuse põhisest hooldusest tulenevaid eripärasid.

### 3.2 Õpiväljundid

Koolituse läbinu:

- tunneb olulisemaid lapse arengu etappe ja kiindumussuhte olemust;
- tunneb ära tunnused ja/või käitumise, mis viitavad lapse võimalikule trauma kogemusele, väärkohtlemisele või psühholoogilistele probleemidele ja oskab neis olukordades last toetada;
- oskab asendushooldusel oleva lapsega luua usalduslikku suhet ja toetab lapse potentsiaali arengut kasutades positiivse vanemluse põhimõtteid;
- teab, kuidas tagada turvalist, toetavat ja põhiõigusi järgivat keskkonda lastele asendushooldusel;
- oskab asendushooldusel olevat last toetada raskete olukordade ja emotsioonidega toime tulemisel ja teab, kuidas ise asenduskodus töötamisest tulenevate pingete ja väljakutsetega toime tulla;
- teab, kuidas käituda konfliktsetes olukorras asendushooldusel viibivate lastega ja enda meeskonnaga.

### 4. Sihtgrupp ja õppe alustamise tingimused

Asenduskodu kasvatajad, perevanemad ja turvakodus last vahetult kasvatavad töötajad.

### 5. Õppe kogumaht, selle ülesehitus, õppekeskkond ja õppevahendid

Õppemaht on 160 akadeemilist tundi, mis koosneb nii kontaktõppest kui iseseisvast tööst. Koolitused toimuvad õppetöök sobivate tingimustega koolitusruumides ja/või õppetööd toetavates veebikeskkondades. Õppijate arv ühes grupis on kuni 21 inimest. Osalejatele on õppevahenditena tagatud esmased kirjutusvahendid ja paber. Vajadusel tagatakse osalejale õppetöök vajalikud veebikeskkonnad, mille kasutamiseks kasutab koolitusel osaleja isiklikku arvutit. Isiklikule arvutile ligipääs on vajalik ka kodutööde kirjutamiseks ja vormistamiseks.

## 6. Õppeprotsessi kirjeldus, sh õppe sisu, õppematerjalid ja -meetodid

Koolitus koosneb kontaktõppest ja iseseisvast kodusest tööst, mis tuleb õppijal sooritada kontaktõppe vahelisel ajal. Kontaktõpe toimub päevasel ajal, mahus kuni 8 akad/h järjest ühel koolituspäeval (lisanduvad pausid ja lõuna). Kontaktõpe on üldiselt planeeritud auditoorse õppena kuid võib erandlikel juhtudel toimuda ka veebikeskkonnas. Veebiõppe korral jaguneb tavapärase mooduli auditoorne töö kontaktõppeks veebikeskkonnas ja iseseisvaks õppeks koolituspäeva sees (sõltuvalt moodulist on selle iseseiva töö maht 1-7 akad/h mooduli kohta). Kontaktõppe peamiseks õppemeetoditeks on lühiloengud, grupiarutelud, harjutused, rollimängud, juhtumianalüüsid, testid, küsimustikud, analüüs, loovharjutused ja reflektatsioon. Iseseisvate tööde meetoditeks on juhtumikirjeldused ja analüüsid, reflektioonid, vaatlused, praktilised harjutused. Peamised õppematerjalid on toetavad ettekanded/esitlused, õppematerjal, töölehed ja õppevideod.

Õppe sisu, ülesehitus ja maht
<p><b>LAPSE ARENG JA KIINDUMUS</b> mooduli käigus õpitakse tundma lapse arenguetappe ja kiindumussuhte teooriat. Arenguetappe seostatakse ebatavalise kiindumussuhte tekkimise ja mõjuga lapse käitumisele. Otsime vastuseid küsimustele: miks on turvaline kiindumussuhe lapse jaoks vajalik? Kuidas luua asendushooldusel oleva lapsega kiindumussuhet?</p> <p>Auditoorne töö 16 akad/h ja iseseisev kirjalik kodutöö mahus 2 akad/h.</p>
<p><b>TRAUMA JA KAOTUS</b> mooduli raames saavad osalejad teadmise lapse psühholoogilise trauma olemusest ja vormidest ning kaotuse kategooriatest ja leinaprotsessist. Õpime, kuidas on asutuse kontekstis võimalik last kaotuse ja traumaga kohanemisel toetada ning milliseid võtteid kasutada lapse sisemise turvatunde suurendamiseks. Otsime vastuseid küsimustele: kuidas lapse trauma või kaotuskogemus võib mõjutada tema käitumist? Mis võib esile kutsuda traumareaktsioone? Kuidas saan mina trauma- või kaotuskogemusega last toetada?</p> <p>Auditoorne töö 16 akad/h ja iseseisev kirjalik kodutöö mahus 2 akad/h.</p>
<p><b>VÄÄRKOHTLEMINE</b> mooduli põhiline fookus on väärkohtlemise olemusel, vormidel, tunnusmärkidel ja mõjul lapsele. Õpime, kuidas erinevat tüüpi väärkohtlemiste avastamisel lapsega tegeleda ja adekvaatselt reageerida. Otsime vastuseid küsimustele: kuidas peaksin mina reageerima väärkohtlemise avastamisel? Kuidas saan asutuse kontekstis ennetada laste omavahelist väärkohtlemist?</p> <p>Auditoorne töö 16 akad/h ja iseseisev kirjalik kodutöö mahus 2 akad/h.</p>
<p><b>TÖÖTAJA VAIMNE TERVIS</b> mooduli eesmärgiks on toetada kasvatusala töötajaid asenduskodus töötamisest tulenevate pingete ja väljakutsetega toime tulemisel. Õpime, kuidas tunda ära läbipõlemise ja stressi tunnuseid ning kuidas stressiga toime tulla kasutades enesejuhtimise meetodeid. Otsime vastuseid küsimustele: kuidas ma saan enda tööstressi ja läbipõlemist analüüsida? Kuidas mina saan tööstressiga toime tulla?</p> <p>Auditoorne töö 16 akad/h ja iseseisev kodutöö mahus 1 akad/h.</p>
<p><b>LAPSE VAIMNE TERVIS</b> moodul aitab mõista levinumaid vaimse tervisega seotud probleeme ja psüühilisi häireid asendushooldusel viibivate laste hulgas. Õpime, kuidas erinevaid häireid märgata, kuidas on kasvatajal võimalik toetada psüühilise häirega last</p>

ja kust abi otsida. Otsime vastuseid küsimustele: milline on laste vaimset tervist toetav keskkond? Milliseid võtteid saan kasutada psüühilise häirega lapse toetamiseks?

Auditoorne töö 24 akad/h ja iseseisev kirjalik kodutöö mahus 3 akad/h.

**POSITIIVNE VANEMLUS** mooduli ajal õpitakse mõistma positiivse vanemluse olemust, käsitletakse ja harjutatakse positiivse vanemluse tõhusaid kasvatamisstrateegiaid, mis toetavad usalduslike suhete tekkimist, lapse ja töötaja arengut, enesehinnangut, turvalise ja arendava keskkonna loomist, piiride seadmise ja probleemide lahendamise oskuste arenemist. Õpime, mis on positiivne vanemlus ja kuidas see erineb vanemlusest, millega oleme harjunud. Õpime erinevaid strateegiaid, mis töötavad ja toovad kasu nii lapsele, kui ka töötajale. Otsime vastuseid küsimustele: milliseid võtteid saan kasutada lapse toetamiseks? Milliste meetoditega saan tõsta lapse enesehinnangut? Millised on tõhusad distsiplineerimise meetodid?

Auditoorne töö 24 akad/h ja iseseisev kirjalik kodutöö mahus 3 akad/h.

**LAPSE ÕIGUSED** mooduli põhiline fookus on lapse õigustel, mis on päevakohased pere- ja asenduskodus elavale lapsele. Käsitleme, kuidas neid õigusi pere- ja asenduskodus rakendada. Samuti antakse ülevaade asendushoolduse vormidest, valdkonda reguleerivast seadusandlusest ja lapse õiguse põhiprintsiipidest. Fookuses on lapse huvides koostöö tegemise olulisus. Otsime vastuseid küsimustele: miks on eriti oluline rõhutada asendushooldusel viibivate laste õigusi? Miks on lapse jaoks oluline säilitada peresidemeid? Miks on oluline last kaasata?

Auditoorne töö 20 akad/h ja iseseisev kirjalik kodutöö mahus 2 akad/h.

**KONFLIKTI JUHTIMINE** mooduli käigus saadakse teada, kuidas konflikte ennetada ning kriisiolukorras toime tulla. Oluline rõhuasetus on enda ja meeskonna rolli mõtestamisel konflikti olukorras. Käsitleme, kuidas konflikte lapsekeskselt lahendada ning kuidas tegeleda lastevahelise kiusamisega asenduskodus. Otsime vastuseid küsimustele: millised on tõhusad konfliktide ennetamise meetodid? Milliseid tehnikaid saan kasutada konfliktide lahendamiseks?

Auditoorne töö 12 akad/h ja iseseisev kodutöö mahus 1 akad/h.

## 7. Hindamine ehk õppe lõpetamise tingimused

Koolituse läbimise tingimuseks on vähemalt 85 protsendi ulatuses kontaktõppes osalemine ning iga mooduli raames iseseisva koduse töö sooritamine arvestatud tasemel.

## 8. Väljastatavad dokumendid

Tunnistus

## 9. Koolitajate kvalifikatsioon

Koolitajatelt nõutakse koolitusmooduli teemaga seotud eriala või lähedase eriala kõrgharidust ning koolitamiskogemust viimasel kahel aastal (vähemalt üks koolitus igal aastal).